

Latgales plānošanas reģions: paveiktais gada laikā

Novembrī apritēja gads, kopš Latgales plānošanas reģiona attīstības sēdē par padomes priekšsēdētāju tika ievēlēts Līvānu novada domes un toreiz – arī rajona padomes priekšsēdētājs Andris Vaivods. Pirms tam padomes priekšsēdētāji rotējošā kārtībā mainījās ik pēc sešiem mēnešiem, Andris Vaivods bija pirmais, kas šajā amatā atbilstoši grozījumiem «Reģionālās attīstības likumā» tika ievēlēts patstāvīgi.

● Latgales plānošanas reģiona ģerbonis.

«Novadnieks» Andrim Vaivodam līdz patstāstīt par gada laikā padarītajiem darbiem, kā arī par nākotnes iecerēm.

Latgales plānošanas reģiona attīstības padomē (LPRAP) pārstāvēti visi seši reģiona rajoni, kā arī Daugavpils un Rēzekne. Priekšējā rajonu padomē pārstāv Vārkavas pagasta padomes priekšsēdētājs Artūrs Štagars. Plānošanas reģions ir starpnieks starp nacionālās nozīmes institūcijām – ministrijām – un pašvaldībām, ievadā teica priekšsēdētājs. Padome darbojas saskaņā ar «Reģionālās attīstības likumu».

— Šis periods bija diezgan smags, — atzina Andris Vaivods, — ceru, ka turpmāk klāsies vieglāk, jo būs pabeigta administratīvi teritoriālā reforma, un reizē ar reģiona attīstības lietām nebūs jāstrādā arī pie pašvaldību apvienošanas kārtības.

Sakārtoti juridiskie jautājumi

Andris Vaivods stāstīja, ka saskaņā ar grozījumiem «Reģionālās attīstības likumā» kopš 2006. gada augusta LPRAP tika piešķirts juridiskais statuss, un bija jāveido jauna pašvaldība, atstājot uz to pašu bāzi, kas bija pāņats padomes un aģentūras darbībā. Viens no nosacījumiem bija izveidot tādā struktūras administrāciju, kas spēš strādāt arī nākotnē. Šobrīd ir daudz nezināmā, teica Andris Vaivods attiecībā uz to, kas notiks pēc administratīvi teritoriālās un reģionālās reformas, bet ir jābūt gataviem, sākot ar 2008. gada 1. janvāri uzņemties teritoriālo plānošanu, kas attiecas uz reģionu, izvērtēšanu. Andris Vaivods atzina, ka ir izdevies izveidot struktūru, kas pārklāj visu plānošanas reģionu gan ar birojiem, gan ar pārstāvniecību. Darbinieki ir jauni, perspektīvi, pirms tam strādājuši atbilstošos amatos, kur guvuši labu pieredzi.

Gada laikā juridiski sakārtotas arī citas lietas, piemēram, kopaspulcē apstiprinātas padomes locekļu pilnvaras un viņu balsstiesības, izstrādāts nolikums, kārtība par dokumentu apriti, kā tas pienākas valsts iestādē.

Uz jaunajām LPRAP veicamajām funkcijām attieksies pasažieru pārvadāšanas jautājumi reģiona līmenī, izglītības koordinācija, civilās aizsardzības, veselības aprūpes lietas. Darāmā daudz katrā no šīm nozarēm.

Pašlaik viena no svarīgākajām jomām ir sagatavošanās nākamajam ES līdzekļu piesaistīšanas posmam, plānošanas periodam no 2007. līdz 2013. gadam. Ja nekas netiktu darīts, Latgale atkal varētu nonākt tādā situācijā, kādā piedzīvota iepriekšējā plānošanas periodā, kad sapēmām ļoti maz līdzekļu, teica Andris Vaivods. Jau pašlaik ir zināms, ka daudzos struktūrfondu virzienos notiks Latgalei labvēlīgā kvotu principa

ievērošana, par ko notikušas ļoti smagas cīņas. Par atsevišķiem jautājumiem šīs cīņas joprojām turpinoties, piemēram, attiecībā uz līdzekļu sadali profesionālās izglītības finansēšanai. LPRAP kategoriski iebilst izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) piedāvātajam profesionālo skolu sarakstam investīciju saņemšanai 2007. – 2013. gadā, uzskatot, ka nav skaidri kritēriji šai sadalei, kā arī jautā, kādu iemeslu dēļ netiek plānotas investīcijas Saules skolai (Daugavpilī), Jaunaglonas arodvidusskolai un citām. Vēstule ar protestu nosūtīta RAPLM un IZM, aicinot IZM kardināli mainīt pieeju profesionālās izglītības programmu attīstībai Latgales reģionā.

Par talsnīgu naudas sadali

LPRAP aktīvi iesaistījās Ekonomikas ministrijas pārzinā esošo ES struktūrfondu programmas «Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās» līdzekļu novirzīšanā uz Latgales reģionu. Padomes locekļi, administrācija un vadība strādāja ministriju darba grupās un darīja visu, lai naudas sadale notiktu, ņemot vērā vienlīdzīgu Latvijas reģionu attīstību, uzsvera Andris Vaivods. Sadarbībā ar ministrijām rasti kompromisi reģionālo atšķirību mazināšanai ES SF atbalsta programmās (kvotas, finansēšanas intensitāte, reģionālie atbalsta projektu vērtēšanas kritēriji, utt.). Panākta atbalsta saglabāšana Latgales lauksaimniekiem mazāk labvēlīgos apvidos, iekļaujot to Valsts lauku attīstības programmā 2007. – 2013. gadam. Sadarbībā ar RAPLM aizstāvēta finansējuma piešķiršana pilsētvides prioritātē nākošajam plānošanas periodam. Panākta vienošanās ar RAPLM par teritorijas plānošanu izstrādes laikā pārgarināšanu Latgales pašvaldībām. Nodrošināta reģiona pārstāvniecība ministrijās un nacionālā līmeņa darba grupās, ES Struktūrfondu vadības komisijās. Uzsākts darbs kaimiņattiecību veidošanā un pie pārrobežu sadarbības programmām ar Lietuvu, Baltkrieviju, Krieviju. Izveidota Latgales reģiona projektu uzskaites sistēma un nodrošināta ES struktūrfondu informācijas centra veiksmīga darbība. Pabeigts darbs pie Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānošanas 2006. – 2026. gadam.

Pie padarītajiem darbiem LPRAP priekšsēdētājs minēja arī tieši Latgalei raksturīgo jautājumu par robežu šķērsošanu. Ne reizi vien lieta par kravu pārvadātāju sastrēgumiem pie robežas skatīta LPRAP sēdēs, uz tām aicinātas atbildīgas personas no ministrijas. Pēc

LPRAP neatlaidīgas prasības tā tika iekļauta Latvijas – Krievijas robežšķērsošanas darba grupā, un tagad ir iespēja Andrim Vaivodam vai Ludzas rajona padomes priekšsēdētājam ar savām vēlmēm un ierosinājumiem piedalīties darba grupas sēdēs, raksturojot situāciju, ko Rīgas ierēdņi ne vienmēr pārziņa. Izdevies panākt arī pozitīvas izmaiņas, un viena no tādām ir jaunuzbūvētais ceļa posms transporta novirzīšanai uz gaidīšanas laiku, sanitārā stāvoklja uzlabošana, talonu sistēmas ieviešana, kas gan pašlaik vairs nedarbojas, jo esot pretrunā ar ES direktīvām. Reizēm rodas sajūta, ka robežu šķērsošanas problēmu atrisināšana tiek mērķīgi bremzēta kādās interesēs «no augšas», un ir lietas, ar kurām būtu jānodarbojas izmeklētājiem, teica Andris Vaivods. Viņa aizdomas šajā jautājumā apstiprinājuši arī pēdējā laika notikumi, kuros iekavēti Zilupes mērs, kā arī vairākas citas amatpersonas. Viņš arī stāstīja, ka Krievijas puse ir vairāk sagatavojusies Vientuļu robežpunkta atvēršanai, kamēr Latvijai attiecībā uz šo vietu vēl nav pat sīku projekta. Ja austrumu kaimiņš to atvērtu, tad Latvijas pusē būtu liela šmuce. Sakarā ar pievienošanās Šengenas robežlīgumam dienas kārtībā parādījies arī jautājums par kādreiz pārraktajiem ceļiem robežas tuvumā. Ja lietuvieši tos sataisīs līdz robežai, tad mūspusē lietojamu ceļu joprojām nebūs, teica Andris Vaivods, bet šis jautājums nerisnās.

Darba loks ir tik plašs, ka visu pat grūti aptvert, stāstīja LPRAP priekšsēdētājs, pieminot arī šī gada pavasari piedzīvoto Daugavas piesārņojumu ar Baltkrievijā izplūdušās naftas produktiem. LPRAP palīdzēja glābšanas darbu organizēšanā, un drīzumā pārbaudīs, vai Latvijas atbildīgās institūcijas šādu situāciju novēršanai ir sagatavojušas labāk, vai spēj savākt ūdeni izplūdušus naftas produktus. Ūpes krastos esošās pašvaldības glābšanas darbu organizēšanai izmantoja savus līdzekļus, un tie no valsts tika atgriezti tikai pēc LPRAP iejaukšanās.

2007. gads noslēgsies, pilnībā pabeidzot administrācijas struktūras sakārtošanu. Pašlaik LPRAP darbojas Līvānu, Rēzeknes, Daugavpils un Rīgas biroji. Sāks darboties ES struktūrfondu info-centrs, kas līdz šim strādāja Latgales attīstības aģentūras pakļautībā, kā arī jaunizveidotā projektu plānošanas un ieviešanas nodaļa. Tiek izstrādāti un realizēti arī vietējie projekti reģiona ietvaros.

«Reģionālās attīstības likums» pašlaik tiek pārstrādāts, tāpēc pagaidām nav zināma kārtība, kādā padomes un priekšsēdētāja vēlēšanas notiks turpmāk, stāstīja Andris Vaivods. Tas ievieš lielāku skaidrību LPRAP finansēšanā. Esam gatavi jauniem pienākumiem un uzdevumiem, nobeigumā teica priekšsēdētājs, un uzskatu, ka LPRAP ietekmes sfērai nākotnē vēl jāpalielinās, jo Latgales pārstāvniecība tajās institūcijās, kas pieņem visai Latvijai nozīmīgus lēmumus, pagaidām ir maza. Viņš izteica cerību arī par ātrāku novadu veidošanas pabeigšanu, jo bez novadu centru izveides ir mazas iespējas tiem piesaistīt finansējumu. Tuvākie veicamie darbi ir Latgales attīstības programmas izstrāde, teritorijas plānošanu izvērtēšanas funkcijas nodrošināšana, reģionālu attīstības projektu izstrāde un ieviešana.

L.Rancāne